

ORIENTUL MIJLOCIU ÎN FAȚA FURTUNII PERFECTE – ISRAEL VS. HEZBOLLAH ȘI IMPACTUL LA NIVEL REGIONAL –

Lect. univ. dr. Adriana SAULIUC

Universitatea „Titu Maiorescu”, București;
Senior Researcher, Centrul de Prevenire a Conflictelor & Early Warning, București
10.55535/GMR.2024.4.31

The signing, in 2020, of the Abraham Accords and the events that followed fuelled the hope that developments in the Middle East could be marked by a cooperative relationship between the main regional rivals, but the fateful day of 7 October 2023 reshaped this space in a manner that inevitably led to a return to a state of confrontation. Thus, tensions in the region are raising fears that a major conflict, with international repercussions, is more a matter of “when” rather than “if” a major war will occur. This is due to the fact that, in the current tense regional context, the marking of about a year of the Hamas-Israel conflict largely coincides with the shift of the Israeli state’s focus on the Hezbollah group, the low-intensity conflict between the two actors turning into one that has literally shaken not only Lebanon, but the entire region.

Keywords: conflict; Middle East; security; military/intelligence operations; MENA;

ORIENTUL MIJLOCIU – ÎNTRE COOPERARE ȘI CONFRUNTARE

După mai bine de un deceniu de la declanșarea demonstrațiilor și revoluțiilor cunoscute generic sub denumirea de „Primăvara Arabă” (Cordesman, 2020, p. 2), Orientul Mijlociu traversează una dintre cele mai complicate etape (Simon, 2021), ca urmare a unui amestec cel puțin interesant de elemente care îi influențează evoluția: alianțele au fost remodelate, dimensiunea economică este în schimbare, în timp ce eforturile menite a soluționa conflictele din regiune par departe de a-și atinge scopurile. Altfel spus, transformările politice, economice și sociale, la care se adaugă provocările majore în domeniul securitar, fac ca, la acest moment, regiunea să fie punctul fierbinte de pe harta politică a lumii. Un butoi cu pulbere aflat aproape de punctul exploziei, în contextul în care acțiunile actorilor regionali alimentează suplimentar tensiunile, tensiuni care, în ultimele luni, au atins un punct periculos, generând temeri că regiunea se află pe marginea prăpastiei.

Din perspectiva remodelării alianțelor, cele mai relevante evoluții au legătură cu Acordurile Abraham, semnate în anul 2020 (The Abraham Accords, 2020), și care au reprezentat un moment istoric în relațiile statului israelian cu țările arabe, cu care acesta a semnat acorduri de normalizare, însemnând Emiratele Arabe Unite, Bahrain, Maroc și Sudan. Importanța normalizării relațiilor Israelului cu statele antementionate transcende dimensiunea legăturilor bilaterale, fiind un moment cu implicații majore pentru întreg Orientul Mijlociu, și nu numai.

Un prim aspect care merită subliniat este faptul că schimbarea survenită în relațiile dintre Israel și statele arabe semnatare ale Acordurilor Abraham a modificat „radiografia” regiunii MENA (Middle East and North Africa), în sensul că a pus capăt consensului de decenii la nivelul statelor arabe privind faptul că orice deschidere spre statul israelian care să implice o normalizare a relațiilor ar trebui să vină în contextul ajungerii, anterior, la soluționarea conflictului palestinian-israelian.

De aici interpretarea semnării Acordurilor Abraham ca fiind un punct de cotitură în evoluțiile din Orientul Mijlociu, fiind pentru prima oară când un număr de state arabe au priorizat interesele lor naționale, adică obținerea de beneficii în domeniile economic și securitar, ca urmare a relaxării tensiunilor la nivel regional, în detrimentul alimentării acestora și implicita anulare a oricărei opțiuni care să susțină cooperarea în regiune.

Însă, dincolo de aspectele economice, care au avut ca scop deschiderea Israelului spre țările arabe semnatare ale acordurilor de normalizare (Emiratele Arabe Unite, Bahrain, Maroc și Sudan) și invers, deschiderea acestora spre statul israelian, și care ar fi trebuit să asigure beneficii economice prin proiecte comune de infrastructură, cooperare în domeniul energiei regenerabile, turism și schimburi culturale, interesul major al acestor țări a fost revendicat de domeniul securitar (Even, Fadlon, Guzansky, 2020). În sensul că, dincolo de dimensiunile non-militare ale avantajelor pe care normalizarea relațiilor Israelului cu statele arabe antemenționate ar fi trebuit să le aducă, principala preocupare a țărilor semnatare ale Acordurilor Abraham are legătură cu Iranului, stat care, prin intermediul actorilor *proxy* folosiți la nivel regional și prin direcțiile de politică externă ale Teheranului, a generat temeri, privitor la ambițiile sale, în multe țări din acest spațiu complicat. Printre acestea, sunt cele semnatare ale Acordurilor Abraham, cu statul israelian în frunte, țări preocupate de ambițiile nucleare iraniene, de opțiunile Teheranului de acțiune în regiune și de faptul că Iranul, nestopat într-o fază cât mai incipientă din avântul său de putere regională și, posibil, de putere nucleară, poate deveni un actor mult prea incomod pentru lumea musulmană sunnită și pentru Israel, în special, încât, într-un timp mai mult sau mai puțin îndepărtat, nicio alianță conjuncturală sau orice altă formă de cooperare în domeniul schimbului de informații și pe dimensiunea cooperării militare să nu poată reduce influența statului iranian în regiune.

Astfel, plecând de la temerile privind creșterea influenței Iranului, decizia statelor arabe – Emiratele Arabe Unite, Bahrain, Maroc și Sudan – de a parafa „*legitimarea*” Israelului a deschis noi orizonturi de cooperare în domenii importante, precum cel economic și militar, reducând izolarea în care statul israelian se regăsește la nivel regional încă de la declararea independenței, în anul 1948. Apoi, faptul că Acordurile Abraham sunt considerate o piatră de hotar în diplomația Orientului Mijlociu reprezintă o chestiune de necontestat (Ross, 2021), în condițiile în care, înainte de normalizarea relațiilor cu Emiratele Arabe Unite, Bahrain, Maroc și Sudan, Israelul era semnatar a doar două acorduri formale de pace – cu Egiptul, în anul 1979 (Treaty Between Israel and Egypt, 1973), și cu Iordania, în 1994 (Treaty of Peace Between The Hashemite Kingdom of Jordan And The State of Israel, 1994).

De aici și interpretarea că, după decenii de blocaj în relațiile Israelului cu țările arabe, recunoașterea acestuia de către statele semnatare ale Acordurilor Abraham avea să angajeze părțile într-o formulă de cooperare nemaîntâlnită până la acel

moment, realiniind interesele actorilor statali din regiune, plecând de la o abordare pragmatică și strategică și mai puțin de la una tributară conflictului „*tradițional*” din regiune, care a menținut inamiciția dintre țările arabe și statul israelian la un nivel ce a afectat stabilitatea și pacea în zonă.

Apoi, Acordurile Abraham au fost urmate de „*marea împăcare*” dintre Arabia Saudită și Iran, intermediată de China în martie 2023 (Ottaway, 2023), când regimurile de la Riyadh și Teheran au decis să îngroape securea războiului și, implicit, să pună capăt unei confruntări de tip război „*rece*” purtat de decenii, un război care a menținut Orientul Mijlociu captiv sub presiunea unei competiții la nivel regional după modelul rivalității SUA – URSS pentru supremație la nivel mondial, desfășurat în perioada 1946/1947-1991.

Ulterioarele discuții privind posibilitatea „*dezghețării*” relațiilor Arabia Saudită – Israel, pe fondul intereselor comune și al dinamicii geopolitice regionale, a oferit celor mai optimiști speranțe că Orientul Mijlociu poate căpăta o altă față și că starea de încordare și conflict din acest spațiu poate fi înlocuită de una de cooperare între principalii actori internaționali regionali. Aceeași care, până la recente evenimente care au implicat diplomația, au alimentat tensiunile în această zonă într-o manieră care a afectat major pacea și stabilitatea din regiune. În ceea ce privește potențiala normalizare a relațiilor Arabia Saudită – Israel (Blanchard, 2024), două elemente pot fi considerate de referință. În primul rând, faptul că atât monarhia saudită, cât și statul israelian au preocupări comune care țin de influența regională a Iranului (exercitată în special prin acțiunile *proxy*-urilor Teheranului, gruparea Hezbollah și rebelii Houthi), precum și de interesul regimului de la Teheran pentru arme nucleare, în ciuda poziției iraniene oficiale care susține o situație contrară.

Însă, spre deosebire de statele semnatare ale Acordurilor Abraham, Arabia Saudită, polul de putere al lumii musulmane sunnite, a condiționat normalizarea relațiilor cu Statul Israel de soluționarea problemei palestiniene, fiind susținut angajamentul monarhiei saudite pentru *The Arab Peace Initiative* din 2002 (Mekelberg, Shapland, 2018, pp. 7-8), inițiativă cunoscută și sub denumirea de „*planul Abdullah*”, după numele prințului moștenitor de la acel moment, Abdullah, care a gândit o serie de pași mențiți a soluționa problema palestiniană. Mai exact, sub auspiciile acestei inițiative, Arabia Saudită oferea Israelului opțiunea normalizării relațiilor cu lumea arabă în schimbul unei soluționări a problemei palestiniene, care să implice mult discutata și analizata soluție cu două state, cu palestinienii ocupând teritoriul din interiorul granițelor de dinainte de anul 1967.

Poziția saudiților s-a modificat însă în timp, ca urmare a două evenimente de maximă importanță: în primul rând, schimbarea prințului moștenitor al Arabiei Saudite – în persoana lui Mohammed bin Salman, începând cu anul 2017, a adus în prim-plan un (viitor) lider pragmatic și orientat spre avantajele ieșirii de sub presiunea unor politici și decizii ale regimului saudit extrem de stricte. În al doilea rând, sub conducerea *de jure* a regelui Salman și *de facto* a prințului moștenitor Mohammed bin Salman, Arabia Saudită a lăsat, în ultima perioadă, să se înțeleagă că regatul saudit ar fi fost dispus să reconsidere condiționarea antementionată în cazul în care negocierile cu Israelul ar fi avut potențialul de a asigura atingerea unor interese mai largi ale statului saudit (Al Jazeera, 2023).

Apoi, informațiile apărute în spațiul public privind existența unor negocieri nepublice între cele două state au împins speculațiile chiar mai departe și, în ciuda neajungerii la un acord oficial între Arabia Saudită și Israel, acestea indicau o posibilă evoluție spre normalizarea relațiilor dintre cele două țări. O situație care a ridicat probleme regimului de la Teheran, pus în situația de a (re)acționa în raport cu o serie de evoluții aflate în contradicție puternică cu interesele strategice iraniene în regiune, printre care posibila creare a unui „*front comun*” saudio-israelian împotriva influenței și ambițiilor inclusiv nucleare ale Iranului. Nu întâmplător, următorul eveniment cu impact major la nivelul regiunii a fost fatidicul atac de la 7 octombrie 2023 al Hamas asupra statului israelian, atac urmat inevitabil de declanșarea unui conflict între cei doi actori internaționali (Hamas și Israel) și care a avut ca primă consecință imediată blocarea oricăror inițiative de normalizare la nivelul regiunii (Ulrichsen, 2023).

PUNCTUL DE COTITURĂ 7 OCTOMBRIE 2023

DESCHIDE UN CAPITOL SÂNGEROS ÎN ORIENTUL MIJLOCIU

Atacul surpriză al grupării teroriste Hamas asupra Israelului (octombrie 2023), cu particularitatea inedită că s-a desfășurat în interiorul granițelor statului israelian, a deteriorat major sensibilul echilibru regional rezultat în urma eforturilor depuse în ultimii ani de statele din acest spațiu, preocupate de stabilitatea și securitatea din zonă. Inevitabil, ca urmare a atacului Hamas, rezultatele acestor eforturi s-au prăbușit precum piesele de domino sub presiunea consecințelor acțiunilor grupării teroriste palestiniene, declanșând, în același timp, o „*vânătoare de vrăjitoare*” pe care Israelul și-a asumat-o formal, scopul fiind eliminarea amenințării teroriste venite dinspre Hamas (Eiran, 2023). În același timp, implicarea Hezbollah, principalul

proxy al Iranului în regiune, în lupta grupării teroriste palestiniene împotriva statului israelian, începând cu data de 8 octombrie 2023, a pus statul israelian în situația de a extinde misiunile militare dincolo de Fâșia Gaza și de a combina, într-o formulă complexă, acțiuni de tip militar cu cele de *intelligence*, rezultatul fiind decimarea și decapitarea grupării libaneze șiite Hezbollah.

Iar dacă, după momentul apariției Hezbollah (1982), grupare care și-a asumat lupta împotriva statului israelian, acțiunile în domeniul militar/al *intelligence*-ului împotriva organizației libaneze șiite au reprezentat un obiectiv major pentru Israel, ultima perioadă a evidențiat o oarecare preferință a statului israelian pentru cea de a doua dimensiune, fără însă a o neglija pe cea militară (Elliott, 2024). Altfel spus, loviturile preventive, care au implicat de cele mai multe ori lovituri aeriene chirurgicale care au vizat ținte militare ale Hezbollah, însemnând facilități, depozite de arme, convoaie de aprovizionare cu arme din Iran via Liban sau Siria, au reprezentat, de-a lungul timpului, opțiuni care au adus Israelului avantaje în ceea ce privește pierderile materiale și nu numai de partea grupării libaneze șiite.

Apoi, războiul din Liban (12 iulie-14 august 2006) a reprezentat un episod violent, care a avut la bază acțiuni preventive declanșate de israelieni, în timp ce încheierea acestuia a lăsat problema dintre cei doi actori într-un impas care nu avea să prevadă nimic bun pentru viitorul mai mult sau mai puțin îndepărtat (Byman, 2024). Fapt validat de evoluțiile ulterioare, care au menținut cei doi actori internaționali regionali (Hezbollah și Israel) într-o stare de inamiciție, consumată inevitabil în decenii de confruntări armate de diferite intensități și cu diferite frecvențe.

Astfel, perioada care a urmat a menținut tensiunile la granița dintre Israel și Liban la un nivel periculos, iar după declanșarea conflictului de către Hamas, la 7 octombrie 2023, Hezbollah a decis să joace o carte periculoasă, în sensul că s-a implicat, începând cu 8 octombrie 2023, în atacuri asupra unor ținte de pe teritoriul statului israelian, încercând însă să mențină nivelul acțiunilor împotriva Statului Israel sub unul periculos, care să nu pună sub semnul întrebării însăși existența organizației teroriste libaneze (Polak, 2024). Însă, calculele Hezbollah nu au coincis cu cele ale structurilor militare și de *intelligence* israeliene, care au declanșat, în ultima perioadă, un „*asalt*” împotriva membrilor și comandanților grupării libaneze șiite, care a înregistrat pierderi majore, inclusiv la cel mai înalt nivel al conducerii.

ISRAEL VS. HEZBOLLAH – UN PERICULOS JOC DE SUMĂ ZERO

Poziționarea celor doi actori de o parte și alta a baricadei reprezintă o realitate care reiese din însăși nașterea grupării libaneze šiite, care s-a format în anii '80, cu scopul de a lupta împotriva Israelului. În atare context, evoluția Hezbollah a fost alimentată de inamiciția față de statul israelian, de aici și deceniile de tensiuni care, în diferite ipostaze și în diferite contexte, au atins niveluri periculoase care au împins situația spre conflict, cazul războiului din 2006, dar și al celui recent, marcat de o amplificare a acțiunilor israeliene atât în domeniul *intelligence*-ului, cât și în domeniul militar.

În ceea ce privește prima dimensiune, este cunoscută preferința israelienilor pentru operații de *intelligence* cu scopul monitorizării și infiltrării în vederea contracarării activităților Hezbollah. Uciderea, la 30 iulie a.c., asumată formal de Statul Israel, a celui numit „*fantoma din Hezbollah*” ca urmare a activității extrem de discrete a acestuia, în persoana comandantului Fuad Shurk (Rasmussen, 2024), apoi ingenioasa scoatere din scenă a unui număr de importanți activi Hezbollah, prin detonarea *pager*-elor (17 septembrie a.c.) și a stațiilor de comunicare de tip *walkie-talkie* (18 septembrie a.c.), acțiuni care au fost atribuite Israelului care, inițial, nu le-a asumat oficial (Arab Center for Research and Policy Studies, 2024), asumarea venind abia la 11 noiembrie a.c., relevă preferința israelienilor pentru acțiuni care nu expun forțele israeliene, ceea ce oferă importanța posibilitate de a acționa în secret și, implicit, opțiunea de a asuma sau nu acțiunile respective de către leadership-ul de la Ierusalim.

Apoi, dimensiunea militară reprezintă un element de primă importanță în lupta Israelului împotriva Hezbollah, iar eliminarea Secretarului General al organizației libaneze šiite, Hassan Nasrallah, la 27 septembrie a.c., în urma unor atacuri aeriene care au vizat sediul central al organizației situat sub clădiri rezidențiale din suburbia Dahieh, din sudul capitalei libaneze Beirut (Saab, 2024), în timp ce informații apărute în spațiul public privind eliminarea și a celui despre care s-a vorbit că i-ar succede lui Nasrallah, Hashem Safieddin (Christou, 2024), informație neconfirmată de grupare, indică faptul că, cel puțin până la acest moment, strategia folosită de Israel împotriva Hezbollah, de tipul „*escalate de-escalate*”, își arată eficiența.

Dincolo de aspectele pragmatice care țin de rezultatele concrete ale acțiunilor întreprinse de israelieni în domeniile *intelligence* și militar, recente evoluții care implică conflictul dintre cei doi actori internaționali – Israel și Hezbollah – relevă o revenire a serviciilor de *intelligence* israeliene pe locul fruntaș ocupat anterior datei

de 7 octombrie 2023, dată care marchează un eșec major înregistrat de *intelligence*-ul israelian ca urmare a succesului punerii în scenă, de către Hamas, a celui mai odios atac asupra civililor israelieni pe teritoriul Statului Israel (Wyss, 2024).

Așadar, răsunătoarele reușite înregistrate de israelienii în ultima perioadă împotriva inamicilor statului, despre care, în ciuda lipsei unor informații clare, există certitudine că au în spate o muncă de *intelligence* mai mult decât prolifică și ingenioasă, readuc în atenție structurile de informații israeliene, însă într-o manieră opusă percepției create la momentul 7 octombrie 2023, când reputația *intelligence*-ului israelian a fost puternic afectată de succesul și imprezibilitatea atacului Hamas. Acum, în contextul recentelor acțiuni ale Israelului, aura de necontestat a serviciilor de informații israeliene înainte de octombrie 2023 a redevenit o realitate care a readus în atenție reputația înfricoșătoare pe care acestea o au pentru inamicii Israelului, printre care, în mod indubitabil, se află și Hezbollah.

Astfel, în această luptă pe viață și pe moarte, Israelul se poziționează în mod pragmatic față de gruparea libaneză šiită, calibrându-și acțiunile și reacția la atacurile Hezbollah după regulile dure ale jocului de sumă zero, același după care gruparea libaneză šiită își stabilește poziția față de Israel. Inevitabil, într-un astfel de context, relația dintre cei doi actori internaționali nu poate rămâne decât blocată în logica confruntării, în care un câștig militar, strategic sau politic al uneia dintre părți este perceput de cealaltă parte ca fiind o pierdere de neacceptat, de aici alimentarea unei spirale a violenței de către acțiunile și măsurile de contracarare ale acestora, venite din partea ambelor tabere rivale. Apoi, nici contextul regional nu oferă alte opțiuni în prezent pentru reducerea tensiunilor dintre Israel și Hezbollah, în condițiile în care atacul Hamas din octombrie 2023 a remodelat Orientul Mijlociu într-o manieră în care o revenire la un *statu quo-ante* este imposibilă, efectele deschiderii statelor din zonă spre cooperare și nivelul la care s-a ajuns pe această dimensiune în ultimii ani fiind anulate de revenirea la o stare de confruntare din categoria jocului geopolitic de sumă nulă. Mai mult, dincolo de retorica grupării libaneze šiite care are scopul de a ascunde pierderile înregistrate de aceasta, realitatea este că Israelul a obținut, în decurs de câteva luni, un avantaj major în fața Hezbollah, pe care nu a reușit să îl obțină în ani, ceea ce face puțin probabil ca statul israelian să ia în considerare să facă vreun pas în spate și să nu profite la maximum de fereastra de oportunitate ivită în lupta împotriva unuia dintre cei mai prolifici inamici ai Israelului.

CAPCANA ESCALADĂRII

Cu o miză strategică mult prea mare pentru israelieni, în timp ce pentru Hezbollah aceasta poate căpăta inclusiv nuanțe care țin de supraviețuirea grupării libaneze šiite, conflictul dintre cei doi actori internaționali regionali rămâne prins într-o „capcană a escaladării”, în condițiile în care dinamica acestuia, marcate de complexitate și imprevizibilitate ca urmare a elementelor pe care le implică, rămân un factor destabilizator în regiune, cu posibila deteriorare a situației spre un punct extrem de periculos, care să implice deopotrivă o intensificare rapidă și necontrolată a situației (Stroul, 2024). Iar motivele pentru care conflictul dintre Hezbollah și Israel poate fi explicat prin prisma unei capcane a escaladării sunt mai mult decât evidente:

istoricul inamicității, confruntărilor și tensiunilor face ca cei doi actori să nu poată comunica decât prin limbajul violenței. Iar acest lucru are legătură în special cu faptul că nașterea Hezbollah, la începutul anilor '80, a avut la bază ideea rezistenței împotriva ocupației israeliene din sudul Libanului, astfel că, de la momentul apariției grupării libaneze šiite și până în prezent, istoria relațiilor dintre cei doi actori a fost bazată pe tensiuni și confruntare. Mai mult, dacă, în cazul Israelului, care deține o Armată regulată, lucrurile sunt clare pe dimensiune militară, în cel al Hezbollah, particularitatea este că membrii acestei grupări au acumulat experiență militară relevantă în conflictele din Siria, la care se adaugă sprijinul primit din partea Iranului, rezultatul fiind transformarea Hezbollah în cea mai relevantă forță militantă din regiune;

proximitatea geografică și presiunea strategică – poziționarea Hezbollah în sudul Libanului, adică în spațiul aflat la nord de granița israeliano-libaneză, precum și operarea din acest spațiu, relevă o proximitate extrem de periculoasă între cei doi inamici, astfel că orice acțiune, incident sau chiar eroare de calcul este interpretată de-o parte și de cealaltă a frontierei într-o abordare belicoasă, fiind percepută ca o amenințare directă. Un alt aspect care complică ecuația de securitate din acest spațiu volatil este faptul că Israelul este extrem de sensibil la orice tip de provocare venită dinspre Hezbollah, ca urmare a vulnerabilității pe care o percepe în raport cu inamicul, ca urmare a faptului că partea nordică a teritoriului israelian este locuită de populație civilă, implicit expusă în fața amenințărilor generate de acțiunile Hezbollah;

Iranul reprezintă un alt factor destabilizator, fiind cunoscut faptul că Hezbollah reprezintă un *proxy* al Teheranului, statul iranian asumând formal inamicitatea față

de Israel și față de influența acestuia în regiune. De aici și strategia Israelului pe dimensiunea luptei împotriva Hezbollah, care este gândită în termeni clari, în sensul că o slăbire/anihilarea grupării libaneze šiite este interpretată ca fiind echivalentul slăbirii capacității regimului de la Teheran de a acționa în regiune și de a acționa în detrimentul intereselor strategice israeliene;

riscul calculului greșit rămâne una dintre preocupările actorilor internaționali regionali și a întregii comunități internaționale, în condițiile în care strategia militară a Israelului relevă o preferință pentru răspunsuri militare disproporționate cu scopul descurajării adversarilor, de aici teama unei alunecări spre un conflict de proporții în regiune. De cealaltă parte, Hezbollah are reputația unei grupări militante construite pe rezistență, ceea ce se traduce, în termenii cei mai simpli, prin faptul că gruparea libaneză šiită nu va ceda în fața presiunii venite dinspre Israel, cel puțin atât timp cât va beneficia de sprijinul primit de la Teheran.

IMPACTUL CÂȘTIGĂRII ALEGERILOR DIN SUA DE CĂTRE DONALD TRUMP ASUPRA CONFLICTULUI DINTRE HEZBOLLAH ȘI ISRAEL

Câștigarea alegerilor prezidențiale din noiembrie a.c. din Statele Unite ale Americii de către candidatul republican Donald Trump va impacta în mod inevitabil evoluțiile din Orientul Mijlociu, în sensul favorizării statului israelian. Mai exact, abordarea profund anti-iraniană din perioada primului mandat la Casa Albă este puțin probabil să nu își pună amprenta asupra politicii externe a SUA în timpul celei de a doua Administrații Trump, ceea ce evidențiază o serie de aspecte care își vor propaga efectele asupra Orientului Mijlociu în anii care urmează (Stack, 2024).

Astfel, un prim aspect este sprijinul necondiționat al Washingtonului pentru Israel sau, mai exact, continuarea celui arătat în timpul primului mandat Trump prin decizii precum mutarea Ambasadei Statelor Unite ale Americii la Ierusalim și recunoașterea suveranității israeliene asupra înălțimilor Golan. Un sprijin puternic pe dimensiune politică se va reverbera, fără îndoială, și în domeniul militar, continuarea acestuia reprezentând un element care va contribui la creșterea profilului statului israelian în regiune și, implicit, a capacității de acțiune împotriva inamicilor regionali, ceea ce se traduce prin posibila creștere a agresivității Israelului împotriva Hezbollah și a altor *proxy* ai Iranului.

Inevitabil, orice sprijin american pro-israelian este interpretat la Teheran ca o presiune suplimentară asupra Iranului, mai ales că nu este exclus ca statul iranian să reintre sub un nou set de sancțiuni care să izoleze și mai mult această țară pe arena internațională. Sancțiunile vor claustra economic Iranul, iar efectele acestora pe termen mediu și lung aduc în discuție reducerea capacității Teheranului de a finanța și înarma Hezbollah și alte miliții, ceea ce, inevitabil, oferă un important avantaj strategic Israelului.

Nu în ultimul rând, este posibil ca sprijinul Statelor Unite ale Americii pentru Israel să implice și actorii regionali, mai exact Arabia Saudită și țările din Golf, pe care viitorul președinte american Donald Trump este posibil să le ia în considerare din perspectiva creării unei abordări unite anti-Iran și anti-Hezbollah, prin reluarea eforturilor de consolidare a Acordurilor Abraham și prin promovarea unei coaliții regionale care să acționeze împotriva influenței Iranului în zonă prin intermediul actorilor de tip *proxy* și prin acțiunile directe ale Teheranului.

ÎN LOC DE CONCLUZII

Luând în considerare toate aceste aspecte, însemnând realitățile din regiune, apetența unor actori internaționali statali și nestatali din acest spațiu pentru folosirea violenței armate cu scopul soluționării problemelor cu care se confruntă, precum și schimbarea de la Casa Albă din ianuarie 2025, creează premisele unor evoluții care generează preocupare. Iar acest lucru se datorează unor elemente care se influențează reciproc pe modelul efectului fluture, regăsit în teoria haosului, de la cele internaționale la cele regionale, dar cu inevitabila punere în centrul problemei a rezultatelor alegerilor din Statele Unite ale Americii, care este așteptat să se traducă, începând cu ianuarie 2025, prin sprijin masiv pentru Israel și presiune asupra Iranului, ceea ce ar putea evolua spre un punct în care conflictul dintre cei doi actori internaționali – Hezbollah și Israel – să treacă la un nivel superior al confruntării.

Într-un alt scenariu, cel dezirabil, viitorul lider de la Casa Albă va evita antagonizarea celor doi actori antemenționați, punând accent pe dimensiunea nemilitară a îngrădirii Iranului, ceea ce ar însemna soluții economice și sancțiuni.

În oricare dintre situații, Israelul va încerca să obțină victorii militare împotriva Hezbollah și a Hamas, profitând din plin de fereastra de oportunitate identificată – o Administrație Biden aflată pe picior de plecare și Administrația Trump, care se pregătește să își preia mandatul, de la care Israelul are mai așteptări în ceea ce privește sprijinul pentru dosarele regionale sensibile.

BIBLIOGRAFIE:

1. Al Jazeera (2023). *Saudi Crown Prince MBS says Israel normalisation getting 'closer'*, <https://www.aljazeera.com/news/2023/9/20/saudi-crown-prince-mbs-says-israel-normalisation-getting-closer>, accesat 24 septembrie 2024.
2. Arab Center for Research and Policy Studies (2024). *Israel Signals Escalation with Attacks on Hezbollah Communications Devices*, <https://www.dohainstitute.org/en/Lists/ACRPS-PDFDocumentLibrary/pager-massacre-implications-for-lebanon.pdf>, accesat 29 septembrie 2024.
3. Blanchard, C.M. (2024). *Possible U.S.-Saudi Agreements and Normalization with Israel: Considerations for Congress*. Congressional Research Service, <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/R/R48162>, accesat 20 septembrie 2024.
4. Byman, D. (2024). *Lessons from Israel's Last War in Lebanon*. Center for Strategic and International Studies, <https://www.csis.org/analysis/lessons-israels-last-war-lebanon>, accesat 27 septembrie 2024.
5. Christou, W. (2024). *Israel confirms killing of Hashem Safieddine, presumed next leader of Hezbollah*. În *The Guardian*, <https://www.theguardian.com/world/2024/oct/22/israel-confirms-killing-of-presumed-next-leader-of-hezbollah>, accesat 29 septembrie 2024.
6. Cordesman, A.H. (2020). *The Greater Middle East: From the "Arab Spring" to the "Axis of Failed States"*. Center for Strategic and International Studies, https://csis-website-prod.s3.amazonaws.com/s3fs-public/publication/200824_MENA_Axis_Failed_States.pdf, accesat 12 septembrie 2024.
7. Eiran, E. (2023). *Israel's failures and response to the Hamas attack: A preliminary assessment*. Middle East Institute, <https://www.mei.edu/publications/israels-failures-and-response-hamas-attack-preliminary-assessment>, accesat 27 septembrie 2024.
8. Elliott, M. (2024). *Israel is Trying to Move Beyond Deterrence with Hezbollah*. Stimson, <https://www.stimson.org/2024/israel-is-trying-to-move-beyond-deterrence-with-hezbollah/>, accesat 27 septembrie 2024.
9. Even, S., Fadlon, T., Guzansky, Y. (2020). *The Economic-Strategic Dimension of the Abraham Accords*. The Institute for National Security Studies, <https://www.inss.org.il/publication/abraham-accords-economic-dimension/>, accesat 15 septembrie 2024.
10. Mekelberg, Y., Shapland, G. (2018). *Israeli-Palestinian Peacemaking What Can We Learn From Previous Efforts?*. Middle East and North Africa Programme. Chatham House, <https://www.chathamhouse.org/sites/default/files/publications/research/2018-07-24-israeli-palestinian-peacemaking-mekelberg-shapland.pdf>, accesat 24 septembrie 2024.

11. Ottaway, D. (2024). *Saudi-Iranian Relations Restored but Remain Tense*. Wilson Center, <https://www.wilsoncenter.org/article/saudi-iranian-relations-restored-remain-tense>., accesat 20 septembrie 2024.
12. Polak, D. (2024). *Analysis of The Intensity and Range of Hezbollah Attacks on Israel (October 8, 2023 – October 1, 2024)*. Alma Research and Education Center, <https://israel-alma.org/2024/10/10/analysis-of-the-intensity-and-range-of-hezbollah-attacks-on-israel-october-8-2023-october-1-2024/>, accesat 27 septembrie 2024.
13. Rasmussen, S.E. (2024). *How Israel Killed a Ghost*. În *The Wall Street Journal*, <https://www.wsj.com/world/middle-east/how-israel-killed-a-ghost-73e6db68>, accesat 29 septembrie 2024.
14. Ross, D. (2021). *The Abraham Accords and the Changing Shape of the Middle East*. The Washington Institute for Near East Policy, <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/abraham-accords-and-changing-shape-middle-east>, accesat 20 septembrie 2024.
15. Saab, B.Y. (2024). *Hezbollah faces an uncertain future after the assassination of Hassan Nasrallah*. Chatham House, <https://www.chathamhouse.org/2024/10/hezbollah-faces-uncertain-future-after-assassination-hassan-nasrallah>, accesat 29 septembrie 2024.
16. Simon, C. (2021). *10 years later: Was the Arab Spring a failure?*. În *The Harvard Gazette*, <https://news.harvard.edu/gazette/story/2021/02/ten-years-later-was-the-arab-spring-a-failure/>, accesat 12 septembrie 2024.
17. Stack, L. (2024). *Trump Has History of Strong Support for Israel*. În *The New York Times*, <https://www.nytimes.com/2024/11/06/world/middleeast/trump-israel-support.html>, accesat 29 septembrie 2024.
18. Stroul, D. (2024). *Israel and Hezbollah Are Escalating Toward Catastrophe*. The Washington Institute for Near East Policy, <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/israel-and-hezbollah-are-escalating-toward-catastrophe>, accesat 29 septembrie 2024.
19. The Abraham Accords (2020). U.S. Department of State, <https://www.state.gov/the-abraham-accords/>, accesat 15 septembrie 2024.
20. *Treaty Between Israel and Egypt* (1973). Yale Law School, Lillian Goldman Law Library, https://avalon.law.yale.edu/21st_century/isregypt.asp., accesat 20 septembrie 2024.
21. *Treaty of Peace Between The Hashemite Kingdom of Jordan And The State of Israel* (1994). The Library, <http://www.kinghussein.gov.jo/peacetreaty.html>, accesat la 20 septembrie 2024.
22. Ulrichsen, K.C. (2023). *Saudi-Israeli Normalization and the Hamas Attack*. Arab Center Washington D.C., <https://arabcenterdc.org/resource/saudi-israeli-normalization-and-the-hamas-attack/>., accesat 26 septembrie 2024.
23. Wyss, M. (2024). *The October 7 Attack: An Assessment of the Intelligence Failings*. The Combating Terrorism Center at West Point, <https://ctc.westpoint.edu/the-october-7-attack-an-assessment-of-the-intelligence-failings/>, accesat 29 septembrie 2024.